

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 20/5 đến 26/5/2013)

- Trung Quốc diễn tập đa Hạm đội trên Biển Đông
- Trung Quốc bắt đầu bán các tour du lịch đến Hoàng Sa
- Tàu Trung Quốc đâm tàu cá Việt Nam
- Philippines phản đối tàu Trung Quốc xâm phạm Bãi Cỏ Mây
- Thái Lan đề xuất cuộc họp Ngoại trưởng ASEAN về vấn đề Biển Đông
- Nhật Bản tăng cường năng lực bảo vệ bờ biển cho Philippines
- Tàu sân bay Mỹ USS Nimitz tập luyện ở Biển Đông
- Thủ tướng Singapore: Các tranh chấp biển cần giải quyết hòa bình

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Trung Quốc diễn tập đa Hạm đội trên Biển Đông. Theo Đài truyền hình Trung ương Trung Quốc (CCTV), 3 Hạm đội của Trung Quốc (Bắc Hải, Đông Hải, Nam hải) hôm 24/5 đã kết thúc cuộc tập trận hiệp đồng tác chiến giữa tàu chiến, tàu ngầm và lực lượng không quân trên Biển Đông với nhiều nội dung diễn tập. Các hạm đội này phân thành hai nhóm xanh và đỏ, tiến hành tình huống giả định chiến tranh.

Trung Quốc tuyên bố chủ quyền phi lý đối với Bãi Cỏ Mây. Trong buổi họp báo thường kỳ hôm 22/5, người phát ngôn của Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hồng Lỗi tuyên bố: “Bãi Cỏ Mây là một phần của quần đảo Trường Sa và Trung Quốc có chủ quyền không thể tranh cãi đối với quần đảo này và các vùng nước phụ cận. Các tàu công vụ của Trung Quốc có quyền tuần tra trong khu vực này”.

Trung Quốc bắt đầu bán các tour du lịch đến Hoàng Sa. Các tour du lịch phi pháp đến quần

đảo Hoàng Sa của Việt Nam đã bắt đầu được bán tại các hãng du lịch lớn sau khi nhà chức trách Trung Quốc đánh giá đã có “một chuyến thử nghiệm thành công” hôm 28/4. Lãnh đạo phòng kinh doanh du lịch của hãng Ctrip cho biết tour du lịch 5 ngày tới Hoàng Sa của hãng này có giá từ 7.000 NDT đến 9.000 NDT, mỗi tháng sẽ có từ 1-2 tour. Ngày 24/5 có 150 khách du lịch Trung Quốc đi tour này.

Trung Quốc dựng giàn khoan lớn ở Biển Đông. Tổng Công ty dầu khí Hải dương Trung Quốc (CNOOC) hôm 23/5 cho biết đã hoàn thành việc lắp đặt giàn khoan nước sâu lớn nhất Châu Á ở Biển Đông. Theo CNOOC, sau khi đi vào hoạt động dự kiến vào cuối năm nay, dự án có tên Lệ Loan 3-1 này sẽ có công suất khai thác 12 tỷ m³ khí/năm. Dự án Lệ Loan 3-1 được khởi động cách đây gần 3 năm, bao gồm việc xây dựng một giàn khoan nước sâu, một nhà máy xử lý khí trên đất liền, hệ thống đường ống dẫn khí dưới nước dài 419km và một số cơ sở khác.

Trung Quốc lập trạm thu dữ liệu vệ tinh. Trung Quốc hôm 24/5 đã đưa vào hoạt động một trạm thu tín hiệu vệ tinh để tiếp nhận dữ liệu quan sát về Biển Đông. Trung tâm thu sóng vệ tinh được Trung Quốc đặt tại thành phố Tam Á-Hải Nam, do Viện Kỹ thuật số vệ tinh viễn thám trái đất thuộc Viện Khoa học Trung Quốc quản lý. Hiện tại Trung tâm này có 2 hệ thống thu và truyền dẫn dữ liệu, cập nhật thông tin từ hơn 10 vệ tinh.

Đài Loan công bố dữ liệu vệ tinh vụ tàu cá bị bắn. Đài Loan hôm 21/5 công bố hình ảnh ghi được từ vệ tinh về hành trình của tàu cá bị Philippines bắn. Phó giám đốc Cơ quan Ngư nghiệp Đài Loan Tsay Tzu-yaw cho biết: “Các dữ liệu vệ tinh cho thấy tàu Guang Ta Hsin 28 đã đánh cá trong vùng đặc quyền kinh tế của Đài Loan.” Dữ liệu này thể hiện con tàu ở vị trí 122 độ 55 phút kinh đông và 19 độ 59 phút vĩ bắc khi bị bắn. Tuy nhiên, vùng đặc quyền kinh tế mà Đài Loan và Philippines tuyên bố có sự chồng chéo.

Đài Loan phản đối Philippines điều tàu tới vùng biển tranh chấp. Cơ quan Ngoại giao Đài Loan hôm 25/5 bày tỏ quan ngại và kiên quyết phản đối Philippines gửi tàu hải quân tới Bãi Cỏ Mây trong khu vực quần đảo Trường Sa.

+ Việt Nam:

Tàu Bệnh viện khởi hành chuyến khám chữa bệnh đầu tiên tại Trường Sa. Sáng 20/5, Bệnh viện “nổi” trên biển mang tên HQ561 đã bắt đầu chuyến hải trình đầu tiên khám chữa bệnh cho quân và dân tại quần đảo Trường Sa. Kể từ khi được hạ thủy vào tháng 4/2012 đến nay, HQ561 đã thực hiện thành công năm chuyến đưa đoàn công tác đến thăm các đảo và nhà giàn ở huyện đảo này.

Thành lập Phòng Tàu ngầm Hải quân. Ngày 23/5 tại Hải Phòng, Quân chủng Hải quân đã tổ chức Lễ công bố quyết định thành lập Phòng Tàu ngầm Hải quân trực thuộc Bộ tham mưu Quân chủng Hải quân, có chức năng làm tham mưu giúp Bộ tham mưu và Bộ tư lệnh Hải quân

trong chỉ huy, quản lý, điều hành công tác huấn luyện, duy trì khả năng sẵn sàng chiến đấu của lực lượng tàu ngầm Quân chủng Hải quân.

Tàu cá Quảng Ngãi bị tàu Trung Quốc truy đuổi trên Biển Đông. Sau hơn 20 ngày lênh đênh trên biển đánh bắt thủy sản ở Hoàng Sa, trên đường trở về, một tàu cá Quảng Ngãi mang số hiệu QNg 90917-TS bất ngờ bị 16 tàu Trung Quốc truy đuổi và bị đâm vào mạn thuyền. Mặc dù thuyền viên không bị ảnh hưởng tính mạng nhưng thân tàu đã vỡ tan nát nhiều chỗ.

+ Philippines:

Philippines phản đối tàu Trung Quốc xâm phạm Bãi Cỏ Mây. Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Philippines ông Raul Hernandez hôm 21/5 cho biết: “Chúng tôi đã gửi kháng nghị tới Đại sứ quán Trung Quốc tại Manila để phản đối sự hiện diện khiêu khích và bất hợp pháp của tàu công vụ Trung Quốc tại Bãi Cỏ Mây, Trường Sa.” Công hàm này được đã gửi đi từ ngày 10/5 nhưng phía Trung Quốc không trả lời và hiện có một tàu chiến và 2 tàu hải giám của Trung Quốc tại khu vực này.

Philippines quyết tâm tăng cường sức mạnh quốc phòng. Tổng thống Philippines hôm 21/5 tuyên bố sẽ chi 1,8 tỷ USD để hiện đại hóa quân đội của nước này. Phát biểu trong buổi lễ kỷ niệm 115 năm thành lập lực lượng Hải quân Philippines, ông Benigno Aquino tuyên bố: “Chúng tôi có một thông điệp rõ ràng gửi tới thế giới: đất nước Philippines thuộc về người Philippines và chúng tôi có khả năng chống lại những kẻ bắt nạt xâm phạm lãnh thổ của chúng tôi.” Khoản chi 1,82 tỷ USD sẽ ưu tiên cải thiện sức mạnh cho lực lượng Hải quân. Theo đó năm 2017, Philippines sẽ mua 2 tàu khu trục mới, 2 trực thăng có khả năng chống ngầm, 3 tàu tuần tra nhanh và 8 xe tấn công đổ bộ, đồng thời sẽ cải thiện hệ thống giám sát, thông tin liên lạc.

Cũng tại sự kiện trên, ông Aquino tuyên bố Manila sẵn sàng thảo luận về việc hợp tác nghề cá với các quốc gia láng giềng, bao gồm cả vùng lãnh thổ Đài Loan.

Philippines sẽ đáp ứng yêu cầu hỗ trợ tư pháp của Đài Loan. Liên quan đến cuộc điều tra vụ cảnh sát biển Philippines bắn chết một ngư dân Đài Loan, đại diện Philippines tại Đài Loan ông Antonio Basilio hôm 21/5 cho biết, chính phủ nước này sẽ trả lời bằng văn bản các yêu cầu hỗ trợ tư pháp của phía Đài Loan trong vòng 2 ngày. Bộ Tư pháp Philippines đang nghiên cứu các yêu cầu đưa ra từ phía các nhà điều tra Đài Loan, trong đó có yêu cầu tiếp cận với các nhân chứng, vật chứng.

Philippines “bồi thường” 1 triệu Đài tệ cho ngư dân Đài Loan. Chủ tịch Văn phòng Kinh tế và Văn hóa Manila (MECO) Amadeo Perez hôm

21/5 cho biết việc coi số tiền trên là một khoản bồi thường hay một tiền phúng viếng sẽ được quyết định sau khi cuộc điều tra về sự cố trên biển hôm 9/5 kết thúc. Trên thực tế, MECO được xem là cơ quan đại diện của Philippines tại Đài Loan khi cả 2 bên không thiết lập quan hệ ngoại giao.

Philippines thể hiện lập trường cứng rắn với Trung Quốc. Bộ Ngoại giao Philippines hôm 22/5 cho biết, nước này đã sẵn sàng phối hợp giữa Lực lượng Bảo vệ Bờ biển và Hải quân để lên kế hoạch đối phó, đáp trả sự hiện diện của quân đội và tàu cá Trung Quốc ở quanh Bãi Cỏ Mây. Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Philippines ông Raul Hernandez tuyên bố: “Chúng tôi đang xem xét, cân nhắc các lựa chọn và không ai có thể nghi ngờ quyết tâm bảo vệ những gì thuộc của chúng tôi.”

Ngoại trưởng Philippines: Trung Quốc hãy là cường quốc có trách nhiệm. Phát biểu tại hội nghị quốc tế lần thứ 19 ở Tokyo với chủ đề “Tương lai châu Á” hôm 23/5, Ngoại trưởng Philippines ông Albert del Rosario đã cảnh báo những căng thẳng ở Biển Đông có thể leo thang

trở thành xung đột. Đánh giá Trung Quốc có vai trò quan trọng trong khu vực với tư cách nền kinh tế lớn thứ 2 thế giới, Ngoại trưởng Philippines cho rằng Bắc Kinh cần theo đuổi con đường “trỗi dậy hòa bình” một cách tích cực và có trách nhiệm.

Philippines triển khai thêm tàu đến Bãi Cỏ Mây. Hải quân Philippines hôm 24/5 đã điều thêm hai tàu đến Bãi Cỏ Mây thuộc quần đảo Trường Sa. Trước đó hôm 23/5, Bộ trưởng Quốc phòng Philippines Voltaire Gazmin tuyên bố quân đội nước này sẽ chiến đấu đến “người lính cuối cùng” khi được thông báo về sự hiện diện của tàu Trung Quốc tại khu vực này. Máy bay trinh sát của hải quân Philippines ngày 14/5 phát hiện tàu khu trục của Trung Quốc vào ở cách bãi Cỏ Mây khoảng 5 hải lý song những báo cáo gần đây cho hay tàu chiến này hiện chỉ cách rạn san hô này 3 hải lý.

+ Thái Lan:

Thái Lan đề xuất một cuộc họp về vấn đề Biển Đông. Thái Lan hôm 23/5 đề xuất tiến hành cuộc họp các Ngoại trưởng ASEAN trong tháng 8 nhằm củng cố lập trường chung về vấn đề Biển Đông. Bí thư thường trực Bộ Ngoại giao Thái Lan Sihasak Phuangketkeow cho biết đã nêu đề xuất này trong thời gian các quan chức cấp cao ASEAN nhóm họp tại Brunei. Ông cho biết thêm một số nước vẫn đang xem xét về thời gian diễn ra cuộc họp, nhưng dự kiến nó sẽ diễn ra vào ngày 13 và 14/8 tại Hua Hin, Thái Lan. Thái Lan hiện giữ cương vị điều phối quan hệ ASEAN-Trung Quốc.

Thủ tướng Thái Lan nhấn mạnh hòa bình khu vực. Trong khuôn khổ chuyến thăm Nhật Bản trong bốn ngày, phát biểu tại hội nghị quốc tế lần thứ 19 với chủ đề “Tương lai châu Á” tổ chức ngày 24/5, Thủ tướng Thái Lan Yingluck Shinawatra nói rằng một Biển Đông bất ổn hoặc các tranh chấp biển ở khu vực này không có lợi cho nước nào. Bà Shinawatra nhấn mạnh hòa bình và ổn định trong khu vực rất quan trọng cho sự ra đời của cộng đồng kinh tế ASEAN vào năm 2015.

+ Singapore:

Thủ tướng Singapore: Các tranh chấp cần giải quyết hòa bình. Phát biểu tại hội thảo quốc tế “Tương lai Châu Á” diễn ra ở Tokyo ngày 23/5, Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long cho rằng Bắc Kinh có một vấn đề hóc búa trong quan hệ với các nước láng giềng, đó là tranh chấp trên Biển Đông và tranh chấp quần đảo Senkaku/Điếu Ngư trên biển Hoa Đông. Thủ tướng Singapore khẳng định, những vấn đề này cần phải được giải quyết một cách hòa bình, phù hợp với luật pháp quốc tế. Theo ông Lý, Trung Quốc muốn xây dựng lực lượng vũ trang hùng

mạnh và có vị trí xứng đáng trong một trật tự thế giới. Điều này là tự nhiên đối với một cường quốc đang trỗi dậy. Tuy nhiên, tất cả các nước đều theo dõi sát việc Trung Quốc sử dụng sức mạnh như thế nào và chỉ có cách chứng minh thiện chí thông qua các hành động và sự kiềm chế, Bắc Kinh mới có thể trấn an các quốc gia khác.

+ *Nhật Bản:*

Nhật Bản tăng cường năng lực bảo vệ bờ biển cho Philippines. Trong cuộc gặp ở Tokyo hôm 22/5, Ngoại trưởng Nhật Bản Fumio Kishida và người đồng cấp Philippines đã nhất trí sẽ hợp tác trong việc củng cố và tăng cường năng lực cho Lực lượng Bảo vệ Bờ biển Philippines. Theo lời ông Kishida, Nhật Bản sẽ sắp xếp để sớm chuyển giao các tàu tuần tra hiện đại cho phía Philippines. Dự án này được tài trợ bởi nguồn viện trợ phát triển chính thức của Nhật Bản.

Trong cuộc gặp giữa Ngoại trưởng Philippines Albert del Rosario và thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe, “Thủ tướng Abe đã bày tỏ lập trường ủng hộ của chính phủ Nhật Bản đối với hành động khởi kiện ra tòa trọng tài của

Philippines vào cuối tháng Giêng, căn cứ theo Công ước Liên Hiệp Quốc về Luật Biển (UNCLOS), trong nỗ lực làm rõ các vùng biển và những quyền ở Biển Đông.”

+ *Mỹ:*

Tàu sân bay Mỹ tập luyện ở Biển Đông. Tàu sân bay USS Nimitz (CVN 68) thuộc Hạm đội 7, Hải quân Mỹ, có đợt diễn tập bảo vệ an ninh biển và phối hợp bảo vệ trước các đe dọa an ninh hàng hải từ ngày 21-23/5 trên Biển Đông.

Quan hệ các nước

Thủ tướng Trung Quốc thăm Ấn Độ. Ngày 19/5, Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường đã tới thủ đô New Delhi, bắt đầu chuyến thăm chính thức Ấn Độ 3 ngày. Ngay sau khi tới thủ đô New Delhi, Thủ tướng Lý Khắc Cường tiến hành hội đàm với người đồng cấp nước chủ nhà Manmohan Singh về những vấn đề hai bên cùng quan tâm, trong đó có vấn đề biên giới. **Theo The Indian Express ngày 20/5**, trong cuộc gặp này, Trung Quốc muốn đưa lập trường về Biển Đông của mình vào Tuyên bố chung sau cuộc gặp, điều đó có nghĩa là thừa nhận tranh chấp thuần túy là vấn đề nội bộ của mỗi nước và cần được giải quyết song phương. Tuy nhiên Thủ tướng Singh đã khẳng định đây là vùng biển quốc tế và cần được áp dụng luật biển quốc tế.

Philippines và Indonesia tập trận chung trên biển. Ngày 21/5, hải quân hai nước đã khai mạc cuộc tập trận hằng năm tại căn cứ hải quân Panacan ở Thành phố Davao (vùng Mindanao, miền Nam Philippines). Hải quân hai nước tiến hành các bài tập cải thiện năng lực phối hợp để bảo vệ lãnh hải trên biển Celebes nhằm phòng chống buôn lậu, đánh bắt trộm và khủng bố.

Hải quân Indonesia và Mỹ tập trận chung.

Ngày 22/5, Hải quân hai nước đã bắt đầu tiến hành cuộc tập trận chung thường niên có tên gọi “Hợp tác về Đào tạo và Sự sẵn sàng của Hải quân”. CARAT 2013 được tiến hành với nhiều nội dung huấn luyện khác nhau, bao gồm các hội nghị chuyên đề về quân y và không quân, trao đổi nhân viên và sỹ quan, bắn tên lửa và trọng pháo, triển khai lực lượng thủy quân lục chiến trên địa hình rừng núi.

Nhật Bản-Thái Lan thúc đẩy hợp tác an ninh, kinh tế.

Ngày 23/5, Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe đã có cuộc hội đàm với người đồng cấp Thái Lan Yingluck Shinawatra đang ở thăm Nhật Bản, trong đó hai bên tái khẳng định quan hệ đối tác kinh tế và an ninh giữa hai nước. Phát biểu mở đầu cuộc gặp tại thủ đô Tokyo, Thủ tướng Abe khẳng định Nhật Bản muốn tiếp tục tăng cường quan hệ đối tác chiến lược với Thái Lan trong bối cảnh môi trường ở khu vực châu Á-Thái Bình Dương đã thay đổi đáng kể.

Bốn tàu hải quân Ấn Độ đến Malaysia diễn tập chung.

Ngày 25/5, một đội gồm 4 tàu hải quân Ấn Độ đã cập bến Trung tâm tuần tra trên biển tại cảng Klang, Malaysia, trong chương trình diễn tập hàng năm của “Hạm đội miền Đông triển khai ở nước ngoài.” Chuyến thăm Malaysia của đội tàu trên cũng bao gồm hoạt động diễn tập chung với Hải quân Hoàng gia Malaysia.

Phân tích và đánh giá

“Philippines xoay trục ở Biển Đông” của *Richard Javad Heydarian*. Từng kỳ vọng vào quá trình chuyển giao lãnh đạo ở Bắc Kinh sẽ đem lại thay đổi tích cực nhưng Philippines hiện phải đối mặt với Hải quân Trung Quốc (PLAN) ngày càng quyết đoán và đẩy mạnh hoạt động “giám sát” ở các vùng biển tranh chấp. Theo quan điểm của Manila, việc Bắc Kinh gây leo thang căng thẳng, trực tiếp chiếm đóng những thực thể tranh chấp chỉ còn là vấn đề thời gian. Do đó, chính quyền Aquino đã lựa chọn một chiến lược mới, dựa trên một chính sách ngoại giao mạnh mẽ hơn đối với các nước ASEAN và các tổ chức quốc tế khác. Mục đích là thông qua áp lực quốc tế kiềm chế hành động quyết đoán của Trung Quốc, tạo đà cho Manila khởi động lại cuộc đàm phán hướng tới Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông hoặc đạt được một thỏa thuận song phương với Bắc Kinh, đảm bảo chủ quyền của Philippines trong vùng đặc quyền kinh tế (EEZ) 200 hải lý. Bằng việc sử dụng luật pháp quốc tế và vấn đề tự do hàng hải, Manila muốn lôi kéo

các cường quốc khu vực và quốc tế vào cuộc, đồng thời khiến ASEAN khó né tránh việc coi tranh chấp lãnh thổ là mối quan tâm an ninh chính đáng cần có hành động tập thể kiên quyết. Vẫn là tuyến đường huyết mạch vận chuyển hàng hóa và năng lượng, một cuộc đối đầu trực tiếp, quy mô lớn ở Biển Đông sẽ tác động xấu đến toàn bộ khu vực và quốc tế. Với việc Brunei hiện nắm vai trò chủ tịch ASEAN, Philippines nhận thấy động lực khu vực mới. Không giống như Campuchia, Brunei là một trong những nước liên quan trực tiếp đến tranh chấp Biển Đông và vương quốc nhỏ bé này quyết tâm trở thành một trọng tài đáng tin cậy trong việc giải quyết tranh chấp. Các thành viên sáng lập của ASEAN, như Singapore, Malaysia, Indonesia và Thái Lan cũng bày tỏ quan tâm trong việc xây dựng sự đoàn kết khu vực bằng việc tái khởi động quá trình đàm phán Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông và tránh đổ vỡ ngoại giao hơn nữa. Trong khi Manila đã thay đổi phương thức ngoại giao thì dường như Bắc Kinh vẫn tiếp tục lập trường cứng rắn, không khoan nhượng trên Biển Đông.

“Cái chết của một ngư dân sẽ thay đổi cán cân quyền lực ở Châu Á?” Sự cố trên biển hôm 9/5 đã khiến quan hệ Đài Loan-Philippines trở nên căng thẳng, Đài Bắc liên tục tố cáo Manila lảng tránh, không đáp ứng thỏa đáng các yêu cầu của họ dẫn đến việc chính quyền Mã Anh Cửu ban hành các biện pháp trừng phạt. Đài Loan và

Philippines đều là đồng minh lâu đời của Mỹ. Phản ứng gay gắt của Đài Loan với Philippines có khả năng đẩy hòn đảo này về phía Trung Quốc trong khi Bắc Kinh không ngừng bày tỏ thiện chí hỗ trợ Đài Bắc? Về mặt lịch sử, quan hệ Đài Loan-Mỹ là di sản từ thời Chiến tranh Lạnh. Dù Mỹ thiết lập quan hệ ngoại giao với Trung Quốc từ năm 1979 nhưng Đài Loan dường như vẫn là một phần chiến lược chống Trung Quốc mà Washington duy trì. Đài Loan dựa vào sức mạnh, ưu thế của hải quân Mỹ đồng thời mua vũ khí của Mỹ để đối phó với các nguy cơ từ Trung Quốc. Về mặt thương mại, thặng dư mà Đài Bắc đạt được trong thương mại với Mỹ duy trì ở mức khoảng 10 tỷ USD/năm kể từ năm 1998. Về chiến lược quốc phòng, Mỹ hiện là đồng minh của Đài Loan, trong khi Trung Quốc không ngừng triển khai thêm nhiều tên lửa nhắm vào hòn đảo này cảnh báo về Đài Bắc sẽ gánh chịu những hậu quả nếu chính thức tuyên bố độc lập. Tuy nhiên, liên quan sự cố một ngư dân Đài Loan bị Cảnh sát biển Philippines bắn chết gần đây, trong khi Mỹ từ chối lên án hành động của Manila cho tới khi hoàn tất các cuộc điều tra thì Trung Quốc nhanh chóng lợi dụng sự cố trên để công kích Philippines. Đảng Dân chủ Tiến bộ (đảng đối lập chính ở Đài Loan) cũng ủng hộ làn sóng chống Philippines. Nhiều nhà quan sát đang hồi hộp chờ đợi xem cái chết của một ngư dân có thể đẩy Đài Loan rời xa Mỹ hướng về phía Trung Quốc đến mức độ nào.

“Thế giới cần một Trung Quốc tích cực hơn” của Yukon Huang. Năm vừa qua đã diễn ra nhiều căng thẳng ngoại giao ở Châu Á, điều này

làm gia tăng mối lo ngại về sự quyết đoán của Trung Quốc. Đằng sau chính sách bên miệng hổ chiến tranh tại Biển Đông là một Trung Quốc ngày càng cứng rắn hơn trong việc sử dụng lực lượng quân sự và sức mạnh kinh tế để thay đổi hiện trạng khu vực. Quan hệ giữa các nước ở Châu Á xấu đi phần nhiều bởi Trung Quốc đã không thực hiện những việc mà nước này hoàn toàn có thể làm. Thế giới cần Bắc Kinh tích cực hơn trong việc định hình các vấn đề toàn cầu. Bắc Kinh từ trước đến nay luôn tìm cách câu giờ khi phải giải quyết các vấn đề địa chính trị có tính nhạy cảm. Người Trung Quốc cho rằng những vấn đề nóng bỏng như vấn đề Bắc Triều Tiên, Đài Loan và các tranh chấp biển đảo cuối cùng sẽ được giải quyết mà không phải đối đầu, và rằng cứ chờ đợi thì các kết quả tốt đẹp sẽ đến. Trong thực tế, chính sách “tọa sơn quan hổ đấu” thất bại bởi các sự kiện luôn khiến Bắc Kinh phải phản ứng trước khi họ muốn. Nếu Trung Quốc chủ động hơn trong việc xây dựng một hệ thống toàn cầu, chúng ta hoàn toàn có thể hy vọng vào các kết quả tốt đẹp. Với các tranh chấp biển đảo, mục tiêu của Trung Quốc có thể sẽ khả thi hơn nếu nước này gạt sang một bên các câu hỏi về chủ quyền và chú trọng các biện pháp xây dựng lòng tin như hoạt động huấn luyện và tuần tra chung. Nước này cũng nên tập trung vào các vấn đề dễ đàm phán hơn như quyền khai thác chung. Trong bối cảnh phức tạp chông chéo của các yêu sách chủ quyền, Bắc Kinh nên hoan nghênh, thay vì ngăn cản, các phương thức giải quyết đa phương để có thể đạt được giải pháp toàn diện hơn. Một Trung Quốc mang tính “đổi

kháng”, chỉ tìm kiếm sức mạnh mà không thể hiện vai trò lãnh đạo, sẽ không giúp gì cho chính nước này cũng như thế giới.

“Triển vọng vụ kiện của Philippines” của *Huy Duong*. Trong Tuyên bố Khởi kiện ngày 22 tháng 1, Philippines đã liệt kê 13 vấn đề để tòa xem xét. Trong đó, Philippines yêu cầu tòa phân xử việc Đá McKennan là một phần của thềm lục địa nước này và do đó Trung Quốc phải chấm dứt việc chiếm đóng thực thể này. Tuy nhiên, Đá McKennan nằm trong vùng lãnh hải 12 hải lý của Đảo Sin Cowe đang có tranh chấp, do đó ít có khả năng tòa án sẽ có thẩm quyền phân xử. Điều tương tự cũng xảy ra với Đá Gaven, thực thể nằm trong vùng lãnh hải 12 hải lý của Đảo Naymit, và Đá Subi. Các khu vực khác được đề cập đến trong vụ kiện của Philippines là Bãi Vành khăn, Đá Gạc Ma, Đá Châu Viên, Đá Chữ Thập và vùng thềm lục địa ngoài khơi đảo Palawan của Philippines, là những khu vực nằm trong vùng 200 hải lý tính từ một số thực thể đảo lớn hơn của quần đảo Trường Sa. Do tòa trọng tài không có thẩm quyền phân xử các tranh chấp liên quan đến phân định vùng đặc quyền kinh tế

(EEZ) - vùng có thể mở rộng đến 200 hải lý tính từ một số thực thể lớn hơn ở Trường Sa, nên tòa trọng tài sẽ không có quyền chấp nhận những luận điểm của Philippines trừ phi tòa kết luận rằng không một đảo nào ở Trường Sa có thể tạo ra vùng EEZ. Có thể tòa trọng tài sẽ kết luận các đảo ở quần đảo Trường Sa thực tế là các đá theo Điều 121(3) của UNCLOS và sẽ không thể có vùng EEZ. Tuy nhiên, ít có khả năng tòa sẽ phán quyết theo hướng trên bởi cho đến thời điểm hiện tại, các tòa án quốc tế thường tránh việc đưa ra những cách diễn giải gây tranh cãi về Điều 121(3). Dường như đây là lý do mà Trung Quốc tự tin không tham gia vào quá trình tố tụng, từ đó tiếp tục duy trì chính sách từ lâu của nước này là từ chối phân xử của một bên thứ ba trong tranh chấp Biển Đông. Nếu như cuối cùng tòa trọng tài không chấp nhận phần lớn các điểm mà phía Philippines đưa ra – cho dù kết quả vẫn là một chiến thắng pháp lý cho Philippines, thì Trung Quốc sẽ tận dụng các điểm không được chấp nhận để tô vẽ vụ kiện như là một thắng lợi của nước này. Philippines có thể tránh cường điệu hóa luận điểm của mình bằng cách đánh giá lại và chỉ đưa ra tòa án những điểm mà họ có cơ hội giành chiến thắng, như những vấn đề liên quan đến đường 9 đoạn của Trung Quốc, và Bãi cạn Scarborough, theo UNCLOS, có phải đá hay không. Chiến lược này sẽ giúp duy trì cơ hội chiến thắng của Philippines trong cuộc chiến pháp lý với Trung Quốc, một cuộc đối đầu song phẳng hiếm hoi với Trung Quốc./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp